

KOJETÍNSKÝ KULTURNÍ KALENDÁŘ

- ÚNOR 1974 -

**26. výročí
Vítězného
února**

O ČEM JEDNALA RADA MĚSTSKÉHO NÁRODNÍHO VÝBORU V KOJETÍNĚ

- Schválila pořádky na přidělování bytů v I. pololetí 1974,
- projednala zprávu z úseku matričního a Sboru pro občanské záležitosti,
- projednala plnění usnesení rady z úseku výstavby týkající se územní připravenosti pro výstavbu mateřské školy a restaurační jednotky v sídlišti JIH,
- schválila termíny pro sňatkové obřady v I. pololetí 1974,
- projednala plnění úkolů na úseku péče o děti podle vládního usnesení 59/64 Sb.,
- projednala činnost tělovýchovných organizací ve městě, TJ Sokola, TJ Slavoje a TJ Ingstav,
- zhodnotila plnění dohod mezi Městským národním výborem a Národní frontou, Českým svazem žen, Svazem socialistické mládeže a Pionýrskými organizacemi,
- projednala politicko - organizační zajištění oslav 100. výročí Požární ochrany v Kojetíně,
- projednala organizační zabezpečení závazku k 30. výročí osvobození naší vlasti,
- projednala a schválila jednotný plán kulturně výchovné činnosti města na r. 1974.

VÝZNAMNÁ VÝROČÍ A JUBILEA OBČANŮ NAŠEHO MĚSTA

V měsíci l e d n u 1974 se dožili

paní Klotylda N a v r á t i l o v á	86 let
paní Marie K o t k o v á	87 let
paní Marie H ř e b l o v á	87 let
paní Marie Š í m o v á	84 let
paní Marie N á v r a t o v á	84 let
paní Marie T r p í k o v á	83 let
pan Josef M o c e k	83 let
pan František Č e c h	82 let
paní Filic. S l o v á k o v á	81 let
paní Františka S v o b o d o v á	81 let
pan Antonín Š t á b l	81 let
paní Marie T i c h á č k o v á	80 let
paní Pavlína K u b e s o v á	80 let
pan Josef P e š t u k a	80 let
paní Hedvika K o z á k o v á	80 let

25 let trvání manželství oslavili manželé

Soňa a Josef Z e l n i t i u s o v i

50 let trvání manželství oslavili manželé

Anna a Antonín V a c u l o v i

B l a h o p ř e j e m e ! !

JOSEF MÁNES

na Haně v r. 1849

V roce 1848-49 zasedal v Kroměříži první ústa-
vodárný sněm národů rakouských, jehož úkolem by-
lo navrhnout ústavu národů rakouského mocnářství.
První článek této ústavy zněl - Veškerá moc ve
státě vychází z lidu -, a stojí dodnes i když ve
formě poněkud změněné, v čele naší novodobé ústa-
vy. Kroměřížský sněm znamenal pro Moravu po všech
stránkách velmi mnoho, národní probuzení slovan-
ského živlu na Moravě nabralo odtud na živělnos-
ti, nastává doba sbližování obou zemí Čech a Mo-
ravy, když Morava silně zaostalá, byla před tím
značně upoutána k Vídni. Mnoho slavných českých
buditelů bylo poslanci na Kroměřížském snamu,
Palacký, Rieger, Havlíček, Tyl, Brauner, Tomek,
Presl, atd., ale zajel sem v té době i slavný
český malíř Josef M á n e s , vyslaný sem Jed-
notou výtvarných umělců v Čechách, aby vyhotovil
portréty některých českých deputýrovaných, to je
poslanců. Již 10. ledna 1849 byl v Kroměříži a
naslouchal na sněmovní galerii ohnivě Riegrově
řeči. Moravské noviny tehdy oznamují: Je zde zna-
menitý český malíř a vlastenec Mánes, poslaný
sem z Prahy, aby podobiznu českého poslance Rieg-
ra vytrefil, která se potom v Praze rýti bude.

Mánes, tehda osmadvacetiletý, provedl tužkou
a perem podobizny poslanců Riegrova a Strobacha,
purkmistra pražských měst, potom portrétoval ma-
líře Soběslava Pinkasa a kreslil některé karika-
tury poslanců pro Havlíčkova ŠOTKA.

V Kroměříži se Mánes zdržel až do první půlky
února 1849. Poznal zde hanácký lid a byl nadšen
aristokratickou krásou jeho kroje. Zúčastňoval
se manifestací hanáckých sedláků, kteří na kro-
měřížském rynku holdovali poslancům, kteří je
zbavili robot a poddanství. Ale v Kroměříži na-
kreslil i sedícího hanáckého junáka, jehož kro-

jové části se přesně podobají těm, které potom kreslil na slavném obraze Líbanky na Hané, je tedy možné, že již tehda myslil na onen líbezný hold Hané, který vzdal potom v Čechách pod Kosířem moravské zemi obrázkem Líbanky na Hané.

Soudobé pražské noviny připomínají, že v únoru zašel Mánes i do Kojetína a tam v hostinci U zlatého křížku namaloval dvě švarné Hanačky.

To je vše, co se týká kojetínského pobytu Josefa Mánesa, podrobností není a domnívám se, že není ani jmenovaná kresba zachována. Ale Mánesova návštěva v Kojetíně je fakt nezvratný.

Jindřich S p á č i l

Aby byla tato událost zachována i pro pokolení budoucí, bude v jarních měsících t.r. na budově Kulturního domu, bývalé hospodě U zlatého křížku, slavnostně odhalena pamětní deska Josefu Mánesovi.

red.

ROK 1974 - ROKEM 100. VÝROČÍ ZALOŽENÍ
POŽÁRNÍHO SBORU V KOJETÍNĚ

DALŠÍ AKCÍ P 25, první v tomto roce, bylo zahájení soutěžního pořadu ČERNORKY, který připravuje pro malé i velké Městský dům pionýrů a mládeže v Kojetíně. První "černorácké odpoledne" bylo 12. ledna 1974. Soutěžili žáci 4. tříd obou ZDŠ. Soutěž je vícekolová a všechny třídy budou vždy jedenkrát za měsíc hájit barvy své školy. Na toto zápolení se přišli podívat nejen fandící spolužáci ze 4. tříd, ale i chlapci a děvčata z vyšších ročníků, soudruzi učitelé a rodiče soutěžících dětí.

Celý program provázela hudbou skupina svazácké organizace, která je ustavena při požárním sboru a všem dodávala dobrou náladu. V kulturním programu vystoupil loutkářský kroužek, který pod vedením s. Pospíšilové předvedl hezkou scénku "Harlekýnovy šaty". Dívčí klub s vedoucí Marií Formánkovou, připravil malou módní přehlídku modelů, které si dívky samy ušily. Po přehlídce nastoupila soutěžní družstva. Obě 4. třídy statečně bojovaly. Ale jako v každé soutěži jsou vítězové a poražení, tak i v této si vavříny vítězství odnesli děvčata a chlapci 4. třídy II. ZDŠ. Získali tím první bod pro svou školu a v příštím kole soutěže, které bude za měsíc, budou připisovat body zástupci 5. tříd. Do soutěžního zápolení přejeme jim hodně zdaru. Zlomte vaz!

Milada Stratilová

VYUŽIJTE BEZPLATNÝCH KNIHOVNICKÝCH
SLUŽEB, KTERÉ NABÍZÍ MĚSTSKÁ
KNIHOVNA OD 1. LEDNA 1974.

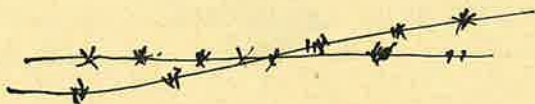
V roce 1975 oslavíme 30. výročí osvobození naší vlasti Sovětskou armádou. V našem kulturním kalendáři si chceme připomenout některé tragické události válečných let tak, jak je zaznamenal s. uč. Vojtěch D r b a l .

DVA TRANSPORTY PŘES KOJETÍN

V posledních měsících války procházely územím bývalého Protektorátu transporty vězňů a zajatců. Některé pěšky, jiné drahou, většinou v otevřených vagónech. Směřovaly z východu na západ nebo na jih. Rychle a co nejdál z dosahu postupující Sovětské armády.

Shodou okolností toto stěhování probíhalo v těch nejchladnějších zimních měsících, v mrazu a ve vánicích. Ať vlakem či pěšky, oba způsoby přesunu byly stejně vražedné. Kdo prožil takový transport v zimě, do smrti na něj nezapomene. Chatrné, výslovně letní oblečení, hlad, žízeň, zima a mokro. Noclehy? Na poli, v otevřených stodolách, ve dvorech, vždy na zmrzlé nebo rozmrzlé zemi. Těžko říci, co bylo horší. Hlad, žízeň nebo zima. Ale nejhorší z toho byl vítr, který pronásledoval a zabíjel hlavně ty, kteří měli to pochybné štěstí, že vezli v otevřených vagónech. Tam v zimě mrzne a fičí za jízdy vždy. Uniknout tomu nelze. Schovat se není kde.

Josef Čapek ve své básni "Vitr", kterou složil v koncentračním táboře Sachsenhausenu, vzpomíná, jak kdysi měl vítr rád. Jinak se ale začal na něj dívat v koncentračním táboře:

Teď ale, prosím tě, přestaň už vát, či aspon neduj tak vražednou mocí. Snad ani nevíš, jak ledový tvůj dech nám vychrtlými žebry lítě projíždí, jak by zhasit v nás si umínil plaménky života už poslední!

Někdy v lednu 1945 projížděl přes Kojetín transport vězňů v otevřených vagónech. Na nádraží nějakou dobu stál. Odkud jel a kde jeho cesta končila, není známo. Pravděpodobně až v koncentračním táboře Mauthausenu. Tam tehdy směřovalo nejvíce transportů, hlavně z Polska. Tento mamutí koncentrační tábor byl schopen je všechny pohltnout a "zpracovat". Vždyť ještě začátkem dubna 1945 tam dojel poslední transport z Brna, z Kaulicových kolejí. Domnívám se, že transport, který jel přes Kojetín, vyšel z některého koncentračního tábora, vezl lidi, kteří tak jako tak byli určeni k likvidování. Transporty vězňů, kteří nebyli odsouzeni, byly tehdy ještě přepravovány v uzavřených vagónech. Vězni byli promrzlí, hladoví. Zpráva o tom se rozletěla městem. Lidé by jim rádi dali nějaké potraviny, ale namířené pušky stráží a hrozby zastřelením jim v tom bránily.

Asi o měsíc později, dne 10. února 1945, setkali se občané s druhým transportem. Tenkrát přecházel městem proud asi 900 sovětských zajatců. I zde se situace opakovala jako na kojetínském nádraží. Zajatci byli v tak zbědovaném stavu, že ti, kteří je viděli, nikdy na jejich utrpení nezapomnou. A pomoci nebylo možno. Nijak a ničím, i když občané by rádi pomohli.

Tento transport přišel od Kroměříže. Směřoval na Uhřetice. Máme zjištěno, že nešel na Brno ani na Přerov. Byly by dvě možnosti. Buď na Prostějov nebo na Olomouc přes Tovačov. Ale jak uvádí s. B. Štéger, který si v té době denně poznamenával důležité události, do Tovačova nedorazil. Doufáme, že dalším pátráním se nám podaří aspoň

částečně objasnit jeho osud. Na tomto transportu bylo divné, že směřoval od jihu, pravděpodobně ze Slovenska, na sever. V tu stranu byl tehdy ještě velký počet nevyklizených zajateckých táborů.

Nakonec se obracíme na ty, kteří některý z těchto transportů viděli, aby nám sdělili své dojmy. Velmi bychom uvítali, kdyby někdo měl fotografii některého z nich, případně fotografie z doby okupace nebo jiný materiál. Dokumentárního materiálu z doby okupace máme žalostně málo. Zpravidla jej drží jednotlivci doma, je jim celkem nepotřebný, až nakonec se ztratí. Takto získaný materiál pro ofotografování nebo po věnování by byl uložen ve zdejšímu muzeu, kde chceme k 30. výročí osvobození naší vlasti Sovětskou armádou, otevřít pamětní síň odboje.

- Prameny: 1. Sdělení s. O. Ondry o transportu na dráze.
2. Ant. Malý: Před 25 lety. KKK č. 1 1970.
3. Dr. Frant. Řezáč: Kojetín v minulosti a současnosti.
4. Z dopisu B. Štégra.

Víte že.....

- k 31. prosinci 1973 dosáhl počet občanů našeho města již 6.231 osob?
- během r. 1973 se narodilo v našem městě 96 dětí, z toho 50 hochů a 46 děvčat?
- během r. 1973 zemřelo 66 kojetínských občanů?
- u zdejšího Městského národního výboru bylo v r. 1973 uzavřeno 63 sňatků?

JAZYKOVÝ KOUTEK

CO TO ZNAMENÁ, KDYŽ SE ŘEKNE....

dovolená vypršela, lhůta vypršela, hodina vypršela?

Sloveso "vypršet" má dnes běžný význam související s deštěm. Historicky však souvisí s něčím docela jiným. Spojení "hodina vypršela" původně znamenalo, že z horní části přesýpacích hodin vysypala se dávka písku, vymezující svým padáním hodinový časový úsek. Vypršet znamenalo ve staré češtině tolik, co dnešní "vysypat se". Jakmile přesýpací hodiny přestaly být běžným měřidlem času, došlo také k zastření původního významu slovesa "vypršet".

Po starých přesýpacích hodinách zůstala památka na alegoriích smrti symbolizujících časové omezení života /např. kostlivec s kosou, držící přesýpací hodiny/ a ve slovních spojeních "hodina vypršela", "hodina se mu dosýpá", "dosypala se tvá hodinka".

V těchto spojeních však nejde o pouhé uplynutí hodinového časového úseku, ale o skončení poslední hodiny života vůbec.

KULTURNÍ VÝROČÍ

- 7. února - 105. výročí narození Jindřicha Šimona Baara, spisovatele
- 18. února - 410. výročí narození Michelangela Buonarroti, italského malíře, sochaře a básníka
- 26. února - 110. výročí narození Antonína Sovy básníka.

z dějin Kojetína

Každé město, kde se soustřeďovalo řemeslo a obchod mělo v minulých stoletích vždy své záze-
mí a s dějinami našeho města jsou spojeny ovšem
i dějiny okolních obcí. Tehdejší vsi a vsíčky mě-
ly vztah k našemu městu ovšem i tehdejšími pod-
danskými poměry a majiteli či držiteli Kojetína.
Budeme si proto někdy všimnout i významných dnů z
dějin okolních obcí, pokud známe jejich datování.

7. února 1503

je datována úmluva mezi držitelem Tovačova a zboží
kojetínského a v ní se hovoří i o Uhřetichovicích.
Připomeňme si, že v Uhřetichovicích bylo močidlo, ve
kterém se močilo konopí a voda se pak pouštěla
do vod kojetínských. V roce 1548 se dohodl drži-
tel Kojetína pan Jan z Pernštejna s kapitulou
olomouckou, které osada Uhřetichovice patřila s vyjím-
kou některých rolí patřících k Tovačovu, že pod-
daným uhřetichovským nemá být bráněno konopí močit a
třít, avšak vodu z močidel nesmí pouštět do koje-
tínských vod. Zřejmě do Moravy, která se nazývala
v části pozemků tovačovských a uhřetichovských Vaza-
vou.

6. února 1604

dostal pekařský a perníkářský cech svůj řád. Při-
pomeňme si, že držitelé Kojetína podporovali ce-
chovní zařízení a že naše město v XVI. - XIX.
stol., cech krejčovský, tkalcovský, řeznický,
ševcovský s připojenými punčocháři, společný cech
pekařský a hrnčířský, zámečnický a kovářský, zed-
nický a tesařský a smíšený cech stolařů, bednářů
a kolářů. Duch času překonal postupně jejich řá-
dy a i kojetínské cechy byly zrušeny v roce 1859
novým živnostenským řádem.

Zveme Vás

- NA LOUTKOVÉ DIVADLO, které sehraje soubor Kul-
turního domu Kroměříž, v
sobotu 2. února, v sále
Kulturního domu Kojetín.
Začátek představení je
v 9 hod. a v 10,30 hod.

- NA PŘEDSTAVENÍ JARNÍHO DIVADELNÍHO CYKLU

13.2. MARYNA, opereta v podání členů ostrav-
ského divadla; začátek v 19,30
hod. v sále sokolovny Kojetín

27.2. MYSLIVECKÁ LATINA, opereta v podání čle-
nů ostravského divadla; začátek
v 19,30 hod. v sále sokolovny
Kojetín.

- NA MUZEJNÍ ČTVRTKY

7.2. ing. Ladislav Foukal
CHRÁNĚNÁ KRAJINNÁ OBLAST ŠUMAVA

14.2. Marie Jašková, prom. hist.
PRAVĚKÉ POHŘBY

21.2. Karel Štrobach, prom. hist.
TOVAČOVSKÝ ZÁMEK

- NA DALŠÍ PLESY

2. února - PLES STRANY LIDOVÉ

16. února - HANÁCKÉ BÁL

23. února - SPOLEČENSKÝ PLES INGSTAVU

Všechny plesy jsou v sále sokolovny a začátek
je ve 20 hodin.

KINO HANA

1. - 3. **TORA, TORA, TORA!!!**
pátek Barevný americký širokoúhlý velkofilm
sobota o bitvě u Pearl Harbour.
neděle Vstup.: 6, 7, 8 Kčs
Mládeži přístupno
6. a 7. **NEŠVINDLUJ MILÁČKU**
středa Barevný širokoúhlý film, muzikál o ve-
čtvrtek selém souboji mezi kopanou a láskou.
Vstup.: 5, 6, 7 Kčs
Mládeži přístupno
8. - 10. **POKUS O VRAŽDU**
pátek Psychologický příběh osamělého lékaře.
sobota V hlavní roli nár. umělec K. Höger.
neděle Vstup.: 5, 6, 7 Kčs
Mládeži do 15 let nepřístupno
13. a 14. **VĚNO KNĚŽNY RALU**
středa Barevný rumunský film, dobrodružný
čtvrtek příběh zbojníka Angela.
Vstup.: 3, 4, 5 Kčs
Mládeži přístupno
15. - 17. **LEV V ZIMĚ**
pátek Anglo-americký barevný širokoúhlý hős-
sobota torický film z doby Jindřicha II.
neděle Vstup.: 6, 7, 8 Kčs
Mládeži do 15 let nepřístupno
20. a 21. **SETKÁNÍ U STARÉ MEŠITY**
středa Sovětský širokoúhlý film o boji se
čtvrtek skupinou banditů.
Vstup.: 5, 6, 7 Kčs. Mládeži přístupno.

22. - 24. **KRÁSKY NOCI**
pátek Francouzská veselohra s G. Philipem
sobota v hlavní roli.
neděle Vstup.: 3, 4, 5 Kčs
Mládeži přístupno
27. a 28. **TAJEMSTVÍ ZLATÉHO BUDDHY**
středa Český kriminální film, po stopách
čtvrtek zločinu z r. 1870.
Vstup.: 3, 4, 5 Kčs
Mládeži přístupno

DĚTSKÁ PŘEDSTAVENÍ xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

- neděle 3. **AHOJ BRÁŠKO!**
Barevný film.
- neděle 10. **PIPI PUNČOCHATÁ**
Barevný švédský film.
- neděle 17. **POKLAD PTAČÍHO OSTROVA**
Český barevný film.
- neděle 24. **JÁ VÁM UKÁŽU!**
Příběh chlapce, který bojoval o vlast-
ní sebedůvěru.

VELKÝ POCHOD "HANÁCKÓ ROVINÓ" SE PŘIPRA-
VUJE NA POLOVINU DUBNA 1974. PŘIJĚTE
VŠICHNI! POHYBEM KU ZDRAVÍ!

TJ SOKOL

XX

Kojetínský kulturní kalendář vydává
Osvětová beseda Kojetín

řídí redakční rada: A. Malý, B. Novotná
L. Ondruch, Dr. Fr. Řezáč

úprava textu: A. Vočková

titulky: Ivan Janda

tisk: Okresní kulturní středisko v Přerově

povoleno odborem kultury ONV v Přerově
pod číslem F-6, 015-017, ze dne 24. 9. 1969

XX